

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Elfizetés. árak:
 Helyben negyedévre 3 korona
 Megküldve 12
 Külföldre negyedévre 5
 Évesre 20

Felolós szerkesztő:
Rudnyánszky Gyula.

Kiadó laptulajdonos:
Gászló József.

== Egyezség ára 4 fillér. ==
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Debreceen, Csapo-u. 9. — Telefon 275

Császári és királyi hadparancs.

Bécs, szept. 17. Ő császári és királyi apostoli felsége a következő legfelsőbb hadparancsot méltóztatott kiadni:

Fontos államügyek vettek igénybe abban az időben, a melyet oly szívesen szenteltem volna a 7. és 12. hadtest ezidei hadgyakorlatának. Miután ő császári és királyi fenségét, Ferenc Ferdinánd lovassági tábornok urat biztam meg helyettesítéssel, az ő jelentései által folytonos tudomással bírtam a hadgyakorlat lefolyásáról és elvárt megelégedésemre szolgált, hogy ő császári és királyi fenségétől a hadsereg két hadtestének, valamint a magyar honvédség bevont nagyobb csapattesteinek összállapotáról és felmutatott eredményeiről csak dicséretet és elismerést hallhattam. Jelen lévén a galíciai nagyobb lovassági hadgyakorlatokon, meggyőződhettem azoknak tanulságos alapjáról, vezetéséről keresztülviteléről, valamint az összes résztvevő csapatok kitűnő állapotából és a felmutatott eredményekből újból meggyőződhettem és ítéletnek biztos alapot nyerhet az összes haderő minden részének katonai értékéről, valamint odaadásteljes munkaöröméről és egyértelmű együttműködéséről. A fennálló és kipróbált intézményekhez annál inkább kell és akarok ragaszkodni. Nevezetesen *hadseregem* — a melynek *szilárd szerkezetét egyoldalú törekvések* ama magas feladatok félreismerésével, a melyeket az a monarchia mindkét államterületének javára betölt, *alkalmasak volnának megvalósítani* — tudja meg, hogy **én soha sem adom fel azokat a jogokat és jogosítványokat, a melyek az ő legfőbb hadurának biztosítva**

vannak. *Maradjon hadseregem közös és egységes, a milyen most, maradjon az azerős hatalom az osztrák-magyar monarchia megvédelmezésére minden ellenség ellen.* Egész haderőm esküjéhez hiven fog előrehaladni a komoly kötelelőteljesítés útján, áthatva az egyetértés és harmónia ama szellemétől, a mely minden nemzeti sajátosságot tisztel és minden ellentétet megold, a midőn minden népfaj különös előnyeit a nagy és egész javára értékesíti.

Chlopy, 1903. szept. 16.

FERENC JÓZSEF s. k.

Lefuvás.

— szept. 18.

A magyar nemzeti követelések lobogója alá óriás hadsereget toborzott a nemzeti szellem. E hadsereg zászlaja alatt együtt van az egész nemzet.

Es ennek a hatalmas hadseregnek tegnap lefujt a király. Nem is itthon, hanem idegenben, Gácsország kis falujában, Chlopyban történt a lefuvás.

Hiába jártak fel tehát a budai várpalotába a magyar államterfiak, hiába mondták el a magyar királyi trón előtt hiven, nyíltan: mit érez és mit kíván a magyar nemzet! A ki győzött, az mégis csak a hagyományos osztrák katonai szellem!

Katonái közt, hadseregének élén, osztrák hadvezérektől körülveve, fekete-sárga zászló alatt, zajos hadi pompa mellett, idegen gács falucska táborigi sátrában mondta ki a magyar király azt a döntő szót, melyet a nemzet lélekzetét visszafojtva, kétség és remény lázával hónapok óta várt.

Hónapok óta várta a nemzet a királyi szót és mégis váratlanul jött az. Oly váratlanul, mint a hirtelen lecsapó villám; oly váratlanul, hogy meglagyott tőle a nemzet ereiben a vér.

Mint koporsón dübörgő kalapácsütések, oly ridegen zúgnak a császári és királyi hadparancs szavai a magyar nemzet felé.

A magyar nemzet törvényes jogait a zordon hadparancs *egyoldalú törekvéseknek* nevezi s a legfőbb hadur megüzeni hadserégnek, hogy semmitől se tartson, *nem lesz semmi féle változás*, a hadsereg olyan *egységes marad*, a milyen most, mert a *legfőbb hadur soha sem adja fel azokat a jogokat*, melyek neki biztosítva vannak.

A magyar nemzet ne akarjon semmit, mert a magyar nemzetnek nincs hadserege. A legfőbb hadurnak pedig van hadserege, mely a közös birodalmat megvédelmezi *minden ellenség ellen.*

Ime, a hadparancs a királyi telet a kilenc hónap óta vívott nemzeti küzdelemre . . .

Egy szó nyilall most a hazán keresztül. Ez az egy szó az örökké legnagyobb Rákóczi jajszava: *Ujra felfakadtak a nemes magyar nemzet régi sebei!* . . .

Neveljünk iparosokat.

„Ha nem tanulsz fiam, inasnak adunk és iparos lesz belőled“ mondja az aggódó szülő a fiának, a fia pedig két ségbeesve áll neki a latin grammatikának, ha gimnázista, — ha reáliskolába jár, akkor az algebrának, meg a mértannak. Még öngyilkossági gondolatokat is megforgat agyában, — mert sehogy se megy a fejébe, hogy ő belőle most már nem lehet ur.

A vége a dolognak, — hogy a család béke kedvéért átmászik egy pár ja vítvizsgálaton, sőt még az érettségit is leteszi, — esetleg felkerül az akadémiára. Ott pedig hiányos tudással, küzd évek hosszú során, környékezve a legtöbb esetben még anyagi gondokkal is, küzd kegyetlenül, koplal, ha épen rá kerül a sor a megváltó diploma jegyében.

Végre akad diploma is, de hány azoknak a száma, a kik az ut felén le törnek és sietve elfoglalnak egy bármilyen kis állást, a miből ugyan megélni nem lehet, — csak tengődni. — Tengődni egy egész életen át, — ahová utraválónak egy csomó kielégíthetetlen igény kíséri

Igyunk Avas-ujfalusi „Oroszlán“

természetes egvényes savanyu gyógyvizet, üvegenként 12 fillér. Kapható kizárólag a Schwartz-féle dohánytőzsdében. Piacutca 29. sz., városházával szembe

el az illetőt, a jövő jobbra fordulásának minden reménye nélkül. — Így fejlődik ki nálunk egész serege az eltévedt embereknek, akik vasalt ruhában járnak ugyan de zsebükben a kezük összeszorult fenyegető ökölle.

Kit okoljunk mindezekért? A szülőt az iskolát vagy az illetőt magát?

Ne okoljunk érte senkit egyelőre, mert hibás ebben a dologban a nevelés, — de nem a szülőké: hanem a mi fél szeg társadalmunk nevelése, elsősorban.

Hiszzen akárhogy is tagadjuk, nézünk csak jól körül, nem különböztetjük meg az iparos osztályt élesebben min dennél?

Ki látta volna hogy egy jobb család gyermeke elment mesterséget tanulni, akár az asztalosságot, vagy a lakatosságot vagy beadja fiút mondjuk egy órásiipari vagy egy szövő ipari szakiskolába? A legnagyobb baj az, hogy a mai iparos neveléséről nem igen tudnak és nagyon sok művelt ember van, aki még mindig azt hiszi, hogy a majszter ur apró eseme téit kell eldajkálni, avagy festéket törni, meg enyvet főzni.

Pedig nem így van. Az iparos nevelés szükségességét nálunk is belátták, — és pedig rendszeres iskolázás által képeznek ma művelt iparosokat.

Ertsük meg a dolgot. Van az úgy nevezett iparos tanoncoktatás és a szakiskolai iparosképzés. Az iparos tanoncoktatás kötelező a törvény erejénél fogva minden oly egyénre, akl a gyakorlatból igyekszik a mesterséget megtanulni, ez tulajdonképp a munkás elemnek képzése szolgál.

A fiut beadják tanoncnak három évre és ez alatt a hét bizonyos napjain tanul, általános és szakbavágó dolgokat, Azután felszabadul mint segéd, rendes munkakönyvet kap, és bizonyos gyakorlati idő eltelté után lehet mester is a szakmájában.

Más a szakiskolai iparosképzés. Ez a tulajdonképpeni művelt iparosképzés. — Ilyen szakiskolák nálunk is vannak és pedig az úgynevezett fa és faragó fémipar vasipar, szövőipar, kő és agyag, mechanikai és órásiipar szakiskolák. Ezekeken kívül idesorozzuk a felső ipariskolákat, melyek ez intézetek fölött állanak, ezek végbizo-

nyitványa önkéntességre is jogosít. — E szakiskolai intézetek vannak hivatva Magyarországon művelt iparososztályt nevelni. És céljukat biztosan el is fogják érni. De szükséges volna ehhez az is hogy ama jobb elemek, melyek a középiskolai oktatásban nehezebben boldogulnak, — ez intézeteket felkeressék. Ha a szülők, kiknek elsősorban érdeke, hogy gyermekeiket a boldogulásra neveljék, megbarátkoznak ezzel a gondolattal, ha megértenék az iparospálya szabad függetlenségét, jóval több jóra való és megelégedett embert adhatnánk át az életnek és a mi fejlődő magyar iparunk magyar jövőjének.

Hogy mily kilátásokkal, milyen reményekkel indulhat neki a végzett szakiskolai tanuló az életnek és a mi még kopár ipari földünkön, hogy hozza meg tudása, kitartása és bátorsága neki a farsadós pályá jutalmát, arról majd egy más alkalommal mondjuk el véleményünket, ha majd a magyar iparos helyzeiről írunk.

Zborai Imre.

KÖZIGAZGATÁS.

A jog és pénzügyi bizottság ülése.

— szept. 18.

Tegnap délután 3 órakor kezdte meg a városháza nagytermében előre láthatólag több napra terjedő ülését, a város jog és pénzügyi bizottsága.

A bizottság tegnapi ülésén a távol lévő Vecsey Imre v. főjegyző helyett Bészler Károly elnökölt. Az ülésen rajta kívül jelen voltak még: Kovács József polgármester, Oláh Károly, Ronesik Lajos, Bakonyi Samu, Magos György Dr., Fejér Ferenc Dr., itj. Schwarz Vilmos, Dr. Kemény Mór, Márk Endre, Csóka Samu a bizottság tagjai és Vargha Károly tb. tanácsos a bizottság előadója.

A siketnéma egylet kérelme.

A siketnéma egylet kérelmet intézett a tanácshoz, hogy céljaira a közgyűlésnél segítyt és alapítványt javasoljon. Minthogy a nagyközség keretén belül a város közgyűlése már 20,000 ko-

ronát és 10 éven át évenként 2000 koronával fizetendő alapítványt tett, s minthogy a város ezen felül még az iskolának helyiséget és fűtést is adott, a bizottság további adományt nem javasolt.

A nagyerdei légszesz felszerelés.

Németh András a Bika szálló bérleje a nagyerdei vigadó légszesz felszerelésére sajátjából 510 kor. 34 fillért költött. Ez összeg megtérítését a tanácstól már kérte, de ez kérelmét elutasította. A határozatot Németh András megfélebbzte, de azt a bizottság is elutasította.

A vágóhid betonozása.

Ronesik Lajos v. főszámvevő előterjeszti, hogy a vágóhid sártés rakodójának területét célszerű volna betonoztatni. Költéséi fedezésére az 1904 évi rendkívüli költségvetés terhére 8100 koronát javall felvenni. A bizottság a javaslatot elfogadta.

A hortobágyi csárda bérlete.

Szikszay Sámuel és neje a hortobágyi csárda eddigi bérleti kérik, hogy bérletüket árverés mellőzésével hagyja meg nekik a város továbbra is.

A bizottság a kérelmet elveti s nyilvános árverés megtartását javasolja a bérletre.

A torna és kerékpár egylet kérelme.

A torna és kerékpár egylet ez idén országos versenyt tart. Kéri tehát a várost, hogy 200 korona segítyt kitűzendő versenydíjakra, 200 koronát pedig a verseny költségeire adjon.

Ronesik Lajos fedezet hiányában nem javasolja a segítyt. Oláh Károly 300 koronát javasol, Bakonyi Samu szintén pártolja a kérelmet, melyet a bizottság fedezet hiányában elvetett.

A debrecen-sámsoni vasut.

Gál András és társ. mint az érdekeltségek megbízottai arra kérik a várost, hogy a Debrecen H. Sámson és Balkány között építendő helyi érdekű vasúthoz járuljon hozzá. Kitejtik, hogy tervük a vasutat a Pallagon át a máv. áll. v. hozza

A bíró.

Irta: Dorosevic Feodor.

Azrael, a halál angyala végigrepült a földön s megérintette szárnyával Ozmant, a bölcs kádít.

A bíró meghalt s halhatatlan lelke most ott állt a próféta előtt. A paradicsom bejárójánál volt ez. Az illatos fák-ról, amelyeket rózsaszínű hó fedett, csodálatos harangjáték hangzott alá a mennyi hurik éneke, amely földöntúli gyönyörűséggel biztatott.

— Eresz be a paradicsomba, ó próféta — mondta Ozmán bíró.

— Helyes felelte a próféta — csak mond meg előbb, hogy mivel gondold hogy megérdemelted? Nekünk itt az égben törvényünk van, amely szerint senki be nem jöhet, aki meg nem érdemelte.

— Törvényetek van? s a bíró mélyen meghajolt, kezét a homlokára s a szívére tette a legnagyobb tiszteletadás jeléül. — Nagyon szép hogy nektek is vannak törvényeitek. Ez már dicséretes dolog. A törvénynek mindenütt uralkodni kell szolgálatva lenni. Nálatok egészen jó rend van.

— Tehát mivel érdemelted meg a

paradicsomot? — kérdezte a nagy próféta.

— Nincs bűn a lelkiismeretemen. Egész életemen át csak a bűnt itéltem el. Bíró voltam ott lenni a földön. Itéltem még pedig nagyon szigorúan.

— Akkor tehát nagyon valószínű, hogy magad rendkívül erényekkel tündököltél, hogy olyan szigorúan itéltél, — mondta a próféta.

A bíró arca elkomorodott.

Ami az erényeket illeti, nem akarom ezt mondani. . . Eppen olyan voltam, mint más ember. De itéltem, mert azért kaptam a fizetésemet.

Az nem valami tulságos nagy erény — mondta a próféta mosolyogva, — hogy az ember fizetést kap. Egyetlen egy embert sem ismerek, még a legbűnösebbek között sem, akik a fizetést visszautasították volna. Szóval a dolog így áll: te azért itéltél el az embereket, mert nem volt meg bennük azok az erények, amik te benned. S ezért még fizetést is kaptál. Azok, akik fizetést kapnak, itélkezzenek azokon, akik nem kapnak fizetést. A bíró elítélheti a közönséges halandókat. De a közönséges halandó nem itélheti el a bírót még akkor sem, ha bebizonyítottan nincs igaza. Ugy van?

A bíró homloka komor ráncokba húzódott.

— A törvények szerint itéltem, — mondá szárazon. — ismerem minden törvényt nagyon jól azok szerint itelek.

— Nos és azok, akiket elítéltem, ismerték a törvényt? — kérdezte a próféta kíváncsian.

— O nem; — felelte büszkén a bíró. — honan ismerték volna? Ez nem mindenkinek a dolga!

— Tehát elítélted az embereket azoknak a törvényeknek a nem teljesítéseért, amelyeket még csak nem is ismertek? — kiáltott fel a próféta. — Ugyan valld meg, hogyan gondolkozol te magad erről a dologról? Iparkodtál-e azon, hogy megtanítsd őket a törvényekre? Törekedtél-e arra, hogy fölvilágosítsd a tudatlanokat?

— Azért kaptam a fizetésemet hogy itéljek.

S a bíró mogorván s gyanakodva nézte a prófétát. A szeme csak úgy világitott a dühtől.

— Meg kell mondanom próféta, hogy olyasmikről beszélsz, amik egyáltalán nem tartoznak a dologra, — felelte mérges hangon. — Veszedelmes dolgok ezek, amiket itt érintesz. Nagyon is szabad

zetni s így a város által tervbe vett pallagi vasut építése mellőzhető volna.

Márk Endre az ügyet fontosnak tartja; Bakonyi Samu előbb jövedelmező ségi bizonyítványt szeretne, mielőtt arra hozzájárulási költséget szavaznának. Kovács József a kérelmet pártolja, mert a vasut érdekeinkkel összeegyeztethető, a mennyiben a Pallagot a máv. összekötne. Javasolja, hogy 160 000 korona hozzájárulást ajánljanak a közgyűlés elé. Nyir Béltek 30 ezer, Balkány 60 ezer koronával már is hozza járult. A bizottság a javaslatot elfogadja.

Kérelmek.

Stark Márton volt pallagi bérlő az általa építkezés és gyümölcsösbe befektetett összegből újabb visszatérítést kér. A tanács határozatával egyértelműleg kérését elutasították.

Elutasította a bizottság Fried Leo oháti bérlő kérelmét is ki legelőbérlet többlet befizetése címén kér 1300 koronát visszatérítenni.

Elutasítja továbbá a bizottság özv. Bogdani Zsigmondné veres pusztai bérlő kérelmét, ki 13,000 korona befizetett bérlet többletének vissza fizetését kéri.

Alapítvány, a nőegylet kérelme.

Fumagalli Károly a tüzoltó egyesület javára alapítványt tett, kezelését a városháza bizza. Az alapítvány oklevele kész, azt a bizottság tudomásul vette s a közgyűlés elé terjeszti.

A debreceni nőegylet szövődési tanfolyamára 600 korona segélyt és 5 öl tüzfát kér.

A segélyt javasolják, a fát ellenben megtagadja a bizottság.

Kiss Ernő szobra.

Torontálmegye kérelmet intézett a városhoz, hogy a felállítandó Kiss Ernő, néhai szabadsághősünk szobrára adakozzanak.

A bizottság 100 korona adományozását javasolja a közgyűlésnek.

A zsidó hitközség kérelme.

A zsidó hitközség az iránt kérvényez hogy közgyűlésileg iskolai — célokra

irányban böleskedel! A kérdéseid után attól kell félnem, hogy nem vagy próféta sőt még csak igaz hitű sem, hanem gyaur. S azért vádolkak téged, negyedik törvénykönyvünk szerint, a százhuszonnyolcadik lap negyedik felülről olvasott sora alapján, amelyeket e törvényhez csatoltak az ősz tudósok, szent mollaink.

A próféta ekkor már nem állhatta tovább, felkacagott:

— Eredj vissza a földre, bíró, — mondta. — Te itt nekünk az égbe nagyon szigorú vagy! Itt mi igazán sokkal, elnézőbbek vagyunk.

S vissza küldte a böles bíró a földre.

— De hogyan tegyem ezt meg, ha már egyszer meghaltam? — kérdezte a bíró — Hogyan okoljam meg ezt a formulát?

— Kérlek, légy szíves a halálotat meg nem történnék tekinteni, — felelte a próféta mosolyogva.

A ugy. Ez más. Helyes. Amint a dolog ebben az alakban történik meg, belenyugszom!

S a bíró visszatért a földre.

megszavazott segély összegből iskoláikra a számarány mértéke szerint 30.000 koronát utaljon a közgyűlés.

Mint hogy az iskolák segélyére megszavazott összeg tárgyában a miniszter módosításokat követelt, Dr. Magoss György javasolja, hogy a zsidó iskolák számarány szerinti jogosult céljaira 30.000 korona engedélyezését a közgyűlés külön kérje a miniszternél.

Ingyen nyomtatvány.

Az ipartársulat kéri a tanácsot, hogy céljaira a városi nyomdában ingyen nyomtatványt engedélyezzen.

A bizottság előállítási árban számítandó s 300 korona erejéig terjedő nyomtatvány engedélyezését javasolja a közgyűlésnek.

Kegy díjak kérése

Erdey Mihály nyug. gyámpénztárnok nyugdíjához még kegy díjat is kér, a bizottság elutasította.

Csajkos Géza hasonló kérelmét a szegényügyi bizottsághoz utasították, míg özv. Megyesi Károlyné kegy díj felemelése iránti kérelmét a bizottság elutasította.

Ezzel a mai ülés este fél 6 órakor véget ért.

*

A bizottság ülést holnap délután 3 órakor a városháza nagy tanácstermében folytatni fogja.

*

A délutáni ülést megelőzőleg dél előtt 10 órakor a bizottság albizottsága fog a városházán ülésezni. Az albizottság az 1904 évi költségelőirányzatot veszi előzetes tárgyalás alá.

Az albizottság Kardos László, ifj. Schwarcz Vilmos, Horváth István, Roncsik Lajos tagokból és Vargha Károly v. tb. tanácsos előadóból áll.

× **Hirdetmény** Debrecen szab. kir. város Tanácsa közhírré teszi, hogy a város hazi pénztárának és az általa kezelt különféle alapoknak az 1904-ik évre egybeállított költség előirányzata a város számvevői hivatalánál mai naptól kezdődő 15 napi közzemlére kitétetett.

Ezen körülményről a város adózó lakossága oly felhívással értesítettik, hogy ezen költség előirányzati munkálat a számvevői hivatalnál hivatalos órák alatt megtekinthető és az az ellen irányuló esetleges észrevételek — írásban — a törvényhatósági bizottsági közgyűlést megelőző 5 nappal a városi Tanácshoz beadhatók. Debrecen 1903. szeptember 16. A városi Tanács.

EGYHAZ és ISKOLA.

Miniszteri biztos a felső kereskedelmi iskolában. A szept. havi érettségi vizsgálatokra a közoktatásügyi miniszter a kereskedelmi iskolába Kirchner Béla kir. főigazgatót küldötte ki vizsgálati biztosul. Küldetését úgy az iskola fentartói és vezetői, valamint a vizsgálatnak álló diákok örömmel fogadják, ösmerve igazán humánus és minden tekintetben méltányos eljárását. A kereskedelemügyi miniszter részéről Kövy Lajos, a Közgazdasági Bank igazgatója szerepel miniszteri biztosul. Vizsgálatnak 7 egész vizsgálattevő és 9 javító, összesen 16 an állanak.

Főiskolai ifjak Kassán. A debreceni főiskola hatvan tagu csapata tanárok ve-

zetése mellett ma indul Kassára a Rákóczi ereklyekiállítás tanulmányozására. Az ifjúság e kirándulása két napig tart.

Kossuth budapesti szobra.

A pályázatot kiírták.

A budapesti Kossuth szobor régóta huzódó ügye jelentős lépéssel haladt előre. — A képzőművészeti bizottság, melyre a közgyűlés a pályázati feltételek elkészítését bízta,ült össze tanácskozással szerencsésen határozatot is hozott. — Annak a közömbösségnek, amelylyel a Kossuth-szobor ügyét bizonyos körökben nézik, tanúsága volt ez az ülés is, amelyen mindössze három bizottsági tag vett részt. De így legalább el is intézhetők a feladatuk.

A bizottság részletesen megállapította a pályázat feltételeit, Külön intézkedett a Szabadság-szobor és külön a Kossuth-szoborpályázat felől, de folyton hangsúlyozta, hogy a két szobor egyesítendő is, amiből azonban még abban az esetben sem lesz semmi, ha a többi bizottságok és a tanács is így fogadnak el, mert a főváros közgyűlése egy idevágó interpelláció alkalmával már határozottan kifejezést adott annak a nézetnek, hogy bármelyik szobor elsikkasztását erkölcs telen és leketetlen dolognak tartja.

A bizottság ülésén Bárcy elnök változta az utat, amit az ügy a képzőművészeti bizottságig megtett. Hangsúlyozta, hogy a két szoborra külön külön kell a pályázatot kiírni, a Kossuth szobor a parlament előtt lévő térre, a Szabadság szobor a Szabadság térre kerül. A tanács azonban úgy határozott, hogy nincs kifogása az ellen, ha a két szobrot együttes emlékműben tervezik s akkor a kettős szobor a Szabadság térre kerül. Akkor a két szobrot természetesen egy művész alkotja meg. Annak azonban, a ki a két szobor egyesítését tartja alkalmasnak, a pályaműhöz mellékelten meg kell indokolnia az álláspontját.

A bizottság ezután áttért a pályázati feltételek megbeszélésére. Minden magyar művész pályázhat. Először vázlatos pályázat lesz, amelynek határideje a pályázat kiírásától számított öt hónap. A szűkebb pályázatra csak öt művészt bocsátanak s az első pályázat tiz mintáját ötszáz ötszáz koronával díjazni fogják. — Egy-egy szobor költségvetése 650.000 koronát, a kettőé együtt az egy millió háromszázezer koronát meg nem haladhatja.

Az általános pályázat után határoz a közgyűlés végleg a hely kérdésében.

A pályázati feltételek a bizottságtól a Szabadság szobor bizottság s onnan a tanács elé kerülnek, amely a közgyűléstől újabb felhatalmazás alapján haladéktalanul kiírja a pályázatot.

Volt szó az ülésen, vajjon a pályázat emlékműre, vagy szoborra történjék. A bizottság azonban félreértések elkerülése végett úgy határozott, hogy a pályázat szoborra szóljon. Annál is inkább

mert az országos gyűjtés is szoborra folyt.

A pályázatok sorsa fölött döntő zsűri nek 19 tagja van. Elnök a polgármester, tagjai a képzőművészeti bizottság elnöke, alelnöke, a középítési bizottság két, az országos képzőművészeti tanács két, az országos képzőművészeti társulat két, a közmunkák tanácsának egy, a képzőművészek egyesületének három, a történelmi társulat egy s a mérnök és építész egyesület egy tagja lesz.

A bizottság úgy vélekedik, hogy a legjobb esetben is legalább 3 évig eltart a szobor elkészülése.

H I R E K.

N a p l ó.

Iparművészeti nyitva minden **vasárnap** és **ünnepnapon** d. e. 9—12-ig.

Növevényi szövő ipar tanműhely nyitva — **vasárnap** kivételével — **mindennap** délelőtt 7—12-ig és **délután** 2—6-ig.

Szept. 19. Függetlenségi kör Kossuth lakomája Törőnél

Szept. 19. Megyei számonkérőszék ülése.

Szept. 20. Kossuth dalkör dalestétye a Bikában.

Szept. 20. Lódijazás Hajduböszörményben.

Szept. 21. Megyei közgyűlés

Szept. 27. A közraktár ülése a városházán délelőtt 10 órakor.

Debrecen—Kassa.

A Csokonai-kör kirándulása.

szept. 18.

A kassai Rákóczi ereklyekiállítás záróünnepére a Csokonai kör Debrecenből kirándulást rendez.

A jelentkezéseket tegnap este zárták le s mint értesülünk, dr. Kardos Albert titkár ivén számos debreceni előkelőség jelentkezett, úgy hogy szombaton délután felette kiváló társaság indul Kassára a Csokonai-kör vezetése mellett.

Kassán szíves örömmel várják a debreceni kirándulókat. Az ereklye kiállítás rendezése egyesült a kassai Kazinczy kör igazgatóságával és együttesen gondoskodnak a debreceni társaság ünnepies fogadásáról és a szíves vendéglátás összes részleteiről.

Debrecenben a gyülekezés a pályaudvaron szombaton délután fél 4 órakor lesz. A Csokonai kör kiránduló társasága este 11 óra 10 perckor érkezik Kassára, ahol a Kazinczy kör és a vendéglátó bizottság várja kirándulóinkat.

Másnap vasárnap az ereklye kiállítás megtekintése után a debreceni vendégek tiszteletére a Schubert féle nagy vendéglőben lakoma lesz, melyen Kassa érdemes irodalmi társaságának, a Kazinczy körnek tagjai is részt vesznek.

A m. á. v. debreceni állomástfőnöksége intézkedett, hogy a Csokonai kör kirándulói kényelmesen utazhassanak; a kassai elszállásolás és vendéglátás pedig szintén elő van készítve, úgy hogy a kirándulók bizonyára a legteljesebb mértékben meg lesznek elégedve s a Csokonai kör ezuttal méltán és méltóan fogja a debreceni társadalmat képviselni.

* **A Csokonai ház emléktáblája.** A Csokonai-kör az idei Rákóczi-esztendőnek azzal is óhajtott áldozni, hogy elhatározta a Komáromi háznak, a Rákóczi-korszak e nevezetes épületének a megjelölését. Az eredeti terv szerint az emléktábla leleplezésére a májusi Rákóczi-emléknapnak lett volna kiegészítő része, de minthogy a Csokonai-kör választmányában és a közönség köréből hangok emelkedtek a kettő összekapcsolása ellen, a Csokonai-kör most öszre halasztotta az emléktábla felállítását. A Csokonai körnek ez ügyben kiküldött bizottsága tegnap tartott értekezletet, melyen Géresi Kálmán elnöklete alatt jelen voltak Komlóssy Artur, Zoltai Lajos, Kardos Albert és Tóth András szobrász. A bizottság véglegesen határozott az emléktábla kivitele, felirata és leleplezésének ideje felől.

A márványlapra, melyhez egy zászlót lehajtó kuruc vitéz fog támaszkodni, a következő felírás van szánva:

A debrecen történetében oly nevezetes Komáromi Csipkés család e házában folytak a szatmári békét előkészítő tárgyalások *br. Károlyi* Sándor kuruc generális és *gr. Pálffy* János cs. tábornagy között 1711-ben.

A Rákóczi szabadság harc emlékére megjelölte

a Csokonai-kör.

A leleplezést f. évi október 25-re tűzte ki a bizottság, amely alkatommal Géresi Kálmán fog ünnepi beszédet mondani; ugyanakkorra Zoltai Lajos megírja a Komáromi-ház történetét, melyet a Csokonai-kör az emléktábla főnyképevel együtt külön alkalmi füzetben fog közrebocsátani.

Személyi hír. *Schönburg* Zsigmond herceg csehországi birtokairól kíséretével tegnap városunkba érkezett, innen ma a mármaroszigeti vadászatokra indul. A herceg nálunk a Bikában szállott meg, melynek gyönyörűen és ujjonnan általa kitölt éttermében vacsorált, honnan a szálló kávéházába is betért s lapokat olvasva közel éjjelig gyönyörködött Rácz Károly pompás muzsikájában.

* **Jegyzőkönyvi köszönet Oláh Károlynak.** A siketnéma egyesület legutóbbi igazgatósági ülésében jegyzőkönyvi köszönetet nyilvánított Oláh Károly v. tanácsosnak, az egyesület létesítése közül kifejtett nagyszabású munkálkodásainak elismerésül. A jegyzőkönyvi írásos kivonatot tegnap adta át Konez Ákos az egyesület főtitkára Oláh Károly városi tanácsosnak kit e részbeni és nagyszabású tevékenysége elismerésül maga Dr. Wlassics Gyula vallás és közoktatásügyi miniszter is, már jóval előzőleg elismerésével és köszönetével tüntetett ki.

* **Jogász élet.** A debreceni joghallgatók segítő egyesülete tegnap d. u. 6 órakor tartotta választó közgyűlését dr. Haendel Vilmos jogkari dékán elnöklete alatt. Elnökké egyhangulag ifj. Ozory Istvánt választották meg; pénztárnok Begedy Péter, ellenőr Kéry Lajos, fő-

jegyző Bihary Kálmán, könyvtárnok Lindenfeld Zoltán, aljegyző Kiss Pál, választmányi tagok Gulácsy Sándor, Pirchler Ernő, Pénzes Miklós, Oláh Miklós, Benes Kálmán, Hódy Béla, Igyártó Zoltán és Somossy József lettek. A választás után este 8 órakor baráti szerű összejövetel volt a Bikában, ahol megleghangu felkőszőntőket mondtak ifj. Ozory István, ifj. Szávay Zoltán, Bihary Kálmán Pirkler Ernő és mások. Szeretettel ünnepelték ifj. Ozory Istvánt, az új elnököt és később a Szabadság szerkesztőjének társaságában köztük megjelent Ozory jogtanárt. A jogász ifjúság az idén oly derék, lelkes fiatalokból áll, akik bizonyára teljes sikerrel fogják megvalósítani szép terveiket s elsősorban a jogászkört, melyet már legközelebb magalakítanak.

* **Tanulmányuton.** Konez Ákos v. tb. tanácsos közlevéltáros e hónap 19-én — szombaton este — a fővárosba utazik, ahol 4 napig tanulmányozni fogja az országos levéltárban Debrecen őstörténelmére vonatkozó s ott lévő különféle okiratokat. Konez Ákost e tanulmány utjára a város szabadságolta és küldte ki, minthogy a jeles író ember a közel jövőben meg akarja írni Debrecen őstörténelmi monografiáját.

* **Feketesárga lobogó Kossuth Lajos szülőházán.** Monokról írják lapunknak: A VI. hadtest gyakorlatai alkalmával, amelyek e napokban zajlottak le, Kossuth Lajos monoki szülőházában egy közös hadseregbeli generális kapott szállást, aki nyomban ki is tüzette a házra a fekete sárga lobogót. A gyűlölt színek azonban nem sokáig lengedeztek a földszintes ház ormán, mert a monoki nép módfelett felháborodván ezen a kegyeletsértésen, nagy tömegbe verődve vonult a ház elé és zajosan követelte a lobogó eltávolítását. Mivel a tábornok attól tartott, hogy az izgatott nép az éjjeli homályban a zászlót letépi, az esti órákban kénytelen kellelten mégis bevonatta és a gyakorlatai tartama alatt még mutatóba se tűzte ki többé a feketesárga lobogót.

* **Készüldés a Deák Ferenc ünnepre.** Minthogy a Deák Ferenc születése év százados fordulója megünneplésének egyik főszínhelye a budapesti Ferenc József téren levő Deák Ferenc szobor előtti terület lesz, a székesfőváros hatósága jó előre gondoskodni akar a tér megfelelő berendezéséről. Ebből a célból, szeptember 19-ikén délelőtt 9 órakor, helyszíni szemlét fognak tartani, amelyben a polgármester is részt vesz s ekkor a műszaki személyzet megállapítja a tennivalókat.

* **Magyar gyufagyárak szövetsége.** — Olvasóink emlékeznek még arra, hogy a legnagyobb osztrák gyufagyárak részvény társasági alapon egymással szövetségres léptek. — A szövetség célja a magyar gyufagyáripár elnyomása volt. A magyar gyufagyárak egyenként próbálták védekezni az osztrák árromboló támadásai ellen, de így erejük megtört az osztrák közösség hatalmán. — A magyar gyufagyárak most — mint nekünk jelentik — ahhoz az egyetlen eszközhöz folyamodtak amely még rendelkezésükre állt. Elhatá-

rozták legutóbb tartott gyűlésükön, hogy közös gyufagyári részvénytársaságot alkotnak: a részvénytársaság tagjai a Neubauer féle győri, a temesvári, a Reiter féle kolozsvári és a Reisner féle eszéki gyufagyár. A megállapodás értelmében ez a négy gyár a négy részvényes cég közös tulajdonába megy át. Az egyesülés előnyei szembeszökők: közös bevásárlás és közös vezetés folytán a költség kisebbedése, továbbá hathatósabb fellépés az osztrák versenytársakkal szemben. A magunk részéről csak sikert kívánhatunk ezen a magyar ipar védelmének jegyében született egyesüléshez.

*** Hentesek értekezlete.** Tegnap dél után 5 órakor a hentes iparosok értekezletet tartottak a Törő vendéglőjében. Az értekezleten számosan jelentek meg a hentesek közül, kik majdnem mindannyian a vágóhidon levő állapotok ellen panaszkodtak. Legnagyobb sérelmük a henteseknek a Szabadságban már felsorolt bajokon kívül az, hogy nem kapnak tiszta vizet, a tiszta vizet a vágóhidnál a jéggyártásra használják fel és a hentesek csak rossz és sáros vizet kapnak. Főképpen ezen az állapoton akarnak segíteni azzal a kérelmükkel, hogy a vágóhidon levő jéggyárat kibővítsék. A jégkihordás ellen is számos panasz hangzott el. Az értekezleten elnökké választották Nagy Lajost, alelnökké Retezár Kristófot. Jegyző Tokai János, aljegyző Gombos Ferenc lett. Ezenkívül még bizottsági tagokat is választottak. Az értekezleten a borjuvágók is megjelentek, kik szintén szeretnék, ha sérelmeiket orvosolnák. Legnagyobbak tartják a sérelmek között azt, hogy ha egy borju 1 évesnél 11 nappal több, akkor már négy korona vágatási díjat kell fizetni, s viszont egy egész kis borjuért, melyben alig van 25—30 kiló hus, csak annyi vágatási díjat kell fizetni, mint egy 9—10 hónapos borjuért. Azt akarják elérni, hogy ne szedjenek egy évesnél fiatalabb borjuért több vágatási díjat 1 koronánál, s ha a borju egy fél évesnél több, akkor addig az, míg tejfogát el nem hullatja, 2 korona legyen a vágatási díja. Továbbá az istálló díj és a bélmosási díjeltörlesztés is kéri. Elhatározták, hogy a mozgalmat mindaddig folytatják, míg célt nem érnek, mert mostani helyzetük tarthatatlan.

*** Kincstári kimutatás.** A pénzügyminiszter közzéteszi az állampénztárak kimutatását ez év második negyedéről. Ez a kimutatás, mely 8.753,547 korona 90 fillérrel kedvezőtlenebb mint az előző 1902-ik esztendő második negyedében volt, tisztára a törvényen kívüli állapotnak a következménye. Egyenes adókból 4.026,706 korona 96 fillérrel kevesebb folyt be az idén, bélyegből 311,698 korona 55 fillérrel, jogilletékekből pedig 312,399 korona 46 fillérrel kevesebb. Az összes bevétel volt ebben az időszakban 232.256,816 korona 49 fillér, vagyis 3.845,061 korona 74 fillérrel kevesebb mint tavaly, amikor 236.101,878 korona 23 fillér volt a bevétel. Az összes kiadás volt 278.248,926 korona 68 fillér, vagyis fillér, vagyis 4.908,486 korona 16 fillérrel több mint tavaly. A bevételt összeveve a kiadással, kitűnik, hogy ez esztendő második negyedének mérlege 45.082,110

korona 19 fillér deficittel zárul, ami jórészt az exlexes állapotnak köszönhető.

*** Megérkeztek az új bélyegok.** Október 1-től kezdve a m. kir. adóhivatal már új bélyegjegyeket ad ki az árusoknak. Most érkezett meg az első, néhány hétre való készlet. Meglepetéssel fogja köszönteni az új bélyegeket a közönség. Célszerű ujtás, hogy az értékek számát a törvényes használatnak megfelelőleg szaporították. A kibocsátásról és bevonásról eképp intézkedik a pénzügyminiszterium:

A jelenleg forgalomban levő bélyegjegyek 1903. október 1-je után 1903. október 31-ig árusíthatók, 1903. november 1-ével azonban forgalmon és érvényen kívül helyeztetnek s e naptól kezdve kizárólag csak az új bélyegeket szabad használni. A forgalmon kívül helyezett bélyegjegyeknek ez időpont eltelte után való használata a bélyeglovási kötelezettség nem teljesítésével egyenlőnek fog vétetni és a bélyegilleték szabályok szerint ezzel egybekötött hátrányos következményeket fogja maga után vonni. A becserelest a m. kir. adóhivatal eszközli. 1904-ben azonban már csak pénzügyminiszteri engedelemmel, amiért azonban bélyegmentesen lehet folyamodni.

*** A kereskedelmi iskola ifjusága.** Tegnap számunkban hirt adtunk a debreceni felső kereskedelmi iskola ifjusági önképzőkör és Segélyző egylete tisztikarának megválasztásáról. — Az ifjuság este a Törő féle vendéglőben 40 teritékű vacsorával zárta be a mozgalmas napot. A vacsorán vége hossza nem volt a felköszöntőknek. Elsőnek Eperjessy István, a Segélyző egylet elnöke és egyszersmint az Önképzőkör titkára szólott az ifjusághoz, lelkes szavakkal köszönve meg a bizalmat, mely őt e két díszes hivatalra emelte. Utána Sz. Grósz József az Önképzőkör elnöke szólott az ifjusághoz, kérve és buzdítva őket az összetartásra, a hazaszeretetre és a független eszmék pártolására, a világtörténelemből vett számos példával igazolva, hogy az oly társadalom és nemzet, mely össze nem tart, előbb utóbb feloszlik, feldarabolódik és megszűnik önálló szabad nemzet lenni, például hozva fel a szerencsétlen Lengyel országot. Utána még többen beszélték, élteve az igazgatóságot, a tanári kart, a két elnököt és a tisztikart, majd a Rákóczi lélekemelő hangjai mellett oszlottak szét, szívükbe vésvé elnökeiknek buzdító és összetartásra intő szavait.

*** A zsolnai kiállítás bezárása.** A zsolnai iparkiállítást ünnepiesen bezárták. Az eredmény minden várakozást felülhaladott. Hatvanezernél több látogatója volt a kiállításnak. A számadásokat most állítják össze és a hiány talán kisebb lesz az árvíz által okozott kárnál. Ez a fényes eredmény mindenképpen dícsőségére válik a kiállítás rendezőinek, kik páratlan buzgósággal és lelkiismeretességgel teljesítették elvállalt kötelezettségeiket. — Valósággal missziót teljesítettek ennek a kiállításnak a rendezésével és maradandó nagy üdvös hatása lesz az elért szép sikernek. Rudnay István kiállítási elnök, Grün Gyula igazgató és Kónyai Elemér titkár büszkék lehetnek kiállításuk sikerére, az egész művelt közönség elismerésére.

*** Megszűnt sertésvész.** A debreceni VI. ik állategészségügyi körzetben szörványosan mutatkozott sertésvészt a hatóság szeptember 16-án megszüntetnek nyilvánította.

*** Halálozások.** Tegnap a következő haláleseteket jelentették be az anyakönyvi hivatalban. Rácz Ferenc róm. kath. 17 hónapos, Balla József ev. ref. 11 hónapos, Szántóy János ev. ref. 2 hónapos, Matula Ede róm. kath. 40 éves, Fábíán Ferenc ev. ref. 11 éves és Bankó Ferenc gör. kath. 43 éves.

*** Követválasztás lesz?** A levegő tele van politikai események híreivel. Nem esoda tehát, hogy Borsós Kis György uram, mikor megpillantja az őt kollegium előtt csoportosuló vörös tollas ifjakat, — nagyot néz, aztán odaszól a gyalogjáró szélén álló diákhöz:

— No esem uram, hát követválasztás lesz?

— Nem a bátyám uram, elnököt választunk.

— Elnököt? Rugja meg a lu, csak azaz köztársaságit?

— Nem azt, hanem a jogász segítő egyesület elnökét választjuk. Azt jelenti ez a zöld levélkés piros toll, hogy éljen ifj. Ozory István!

Erre aztán uram bátyám is nagyot rikszott, hogy:

— Éljen! Éljen!

*** Pekingtől a Csorba tóig vasuton.** Érdekes hírt jelentenek a Csorba-tótól. Két ur. Hopp Ferenc, a Galderoni és társa cég főnöke és Szinel János magánzó egy igen kellemes és fölülte érdekes vasuti utazás után megérkeztek szept. 5-én a Csorba-tóhoz. 16 napig és 10 óra hosszáig utaztak Pekingből Mandzsuria és Szibérián keresztül. Ez mindenesetre a leggyorsabb utazás, amit ezen a földrészén eddig tettek.

*** Kirabolt templomi perselyek.** Sátor aljajhelyen e hónap elején betörték eddig ismeretlen tettesek a róm. kath. templomban ahol aztán a templom 2 perselyét feltörték s abból mintegy 200 korona értékű apró pénzt elraboltak. Az ottani hatóság rögtön helyszíni szemlét tartott s annak eredményét nyomozásul az ország valamennyi rendőrségének megküldte. Rendőrségünk a hivatalos értesítést tegnap kapta meg, melynek alapján az ismeretlen templom rablók ellen nálunk is megindították azok erélyes nyomozását.

*** A Mózes Eszter karperece.** Mózes Eszter kisvárdai eselédleány Sátoraljaj helyre került a minap rongyosan, zülöltten. Az utca hosszat csavargó leányt az ottani rendőrség letartóztatta s megmotozásánál kiderült, hogy Mózes Eszternél egy finom munkájú, 3 kis gyémánt kövel ékített arany karperec van. Miután igaz uton szerzett jószágnak e karperecet nem tartja az ottani rendőrség, átírt rendőrségünkhöz a lopott tárgy eredetének kinyomozása végett.

*** Mibe kerül a fegyveres béke?** Az egyes hadseregek fönntartásának költségei a következők: Oroszország hadserege 712,500,000 koronába kerül. Németországé 675 millió koronába, Franciaországé 650 millió koronába, Angolországé 450 millió koronába, Magyarország és Ausztriaé 432.500.000 kor., Olaszországé 267,250.000 koronába. A hat nagyhatalom évenként összesen négy milliárd 230 millió koronát költ a hadseregére. Az orosz katona eltartása a legolcsóbb. Évenként 775,5 koronába, a német katona 1162 koronába, a magyar katona 1175 koronába, az olasz katona 1535 koronába, az angol katona 2045 koronába, a francia pedig 1633 koronába kerül. Oroszországban minden lakosra hat korona, Németországban tizenhárom, Magyarországon tíz, Olaszországban körülbelül kilenc, Franciaországban tizennyolc, Angolországban pedig tizenkét korona hadiköltség esik béke idején.

Ősrégi magyar

nyomatványok, (debreceni és középkori képes történeti munkák, — jutányos árban — eladók.

1574-ből), incunábulokum ut leírások s egyéb értékes művek. Cim a kiadóhivatalban.

* **Ellopott arany óra és lánc.** A Mária Pócsi bucsun, ott volt Hegedüs András Kisvárdai lakos is. A ragy népmoeg között aztán elég nagy kár érte a derék embert, kinek valamelyik alkalmi tolvaj arany óráját láncostól, mely mint egy 200 koronát ér, ellopta. Panaszára a tolvajt rendőrségünk is erőlyesen nyomozza.

* **Három cső kukorica miatt.** Jenei Péter és Jenei József testvérek, földjük is szomszédos a Kadarec melletti Görbe háton. A minap aztán József belopódzott Péter tengeri földjére, honnan 3 cső nyers kukoricát letört, hogy azt eseme géül megsüsse. Péter azonban rajtaesipte öcsését a lopáson s ennek során aztán nemcsak a kukoricalopást lobbantotta szemére, hanem még azt is, hogy három koronájával régen tartozik neki és mégis meglopja. A két testvér szóváltása aztán tettlegességgé fajult, ugyannyira, hogy Péter öcsését Józsefet juhászbójával any nyira elverte, hogy rajta súlyos sérülése ket ejtett. Jenei Pétert e miatt feljelen tették a kir. járásbiróságnál, mely a test véri szeretet e furcsa módja felett törvényt fog ülni.

* **A szökevény hülye.** A minap nagy bucsu volt Máriapócsen, melyen az idén is mint rendesen tömérdek katolikus hívő vett részt az ország minden részéből. A bucsu végével aztán otthonukba szerte oszlottak az ájtatoskodók, kikhez Hajdunánáson hozzájuk csatlakozott egy Tóth Sándor nevű hülye is, aki a bucsu sok között eltűnt. Hozzá tartozói most kö rötetik a szökevény hülyét.

* **Rövid hírek.** Gyilkos egyetemi hallgatók. Malecki és Winkler elzüllött egyetemi hallgatók az előbbi unokatest vérért Tomasevszky földbirtokost meggyil kolták és kirabolták. — *Grófi szemorvos* Gróf Batthyány László Köpesényben nagyszerű szanatóriumot rendezett be, ahol ingyen, sőt saját költségén kezeli a hozzáforduló szembetegeket. — *A feleség orra.* Szilva Ede budapesti munkás leharapta elváltan élő felesége orrát, mert nem akart hozzá visszatérni. — *Szerelmes dinamitárd.* Joneszku János jabl nica lakos dinamittal felrobbantotta egy rokona házát, hogy elpusztítsa annak szép feleségét, mert érzelmeit nem viszonozta. Az asszony csakugyan életveszélyes sérüléseket szenvedett. — *Járványok Szatmáron.* Egy hónap óta már hastífusz uralkodik Szatmáron, mely idő alatt 28 betegülés és 4 halálet történt, a gyermekek köréből pedig vörheny szedi áldozatait. — *Ötször termő körtefa.* Kiss Lajos péntekfalvi (vas m.) vendéglős udvarában van egy körtefa, amely a nyáron már ötödször hoz virágot és gyümölcsöt. A gyümölcs téli körte levén a vendéglős mindig rajta hagyta a fán s így most azon ötszörös termés látható. — *A burok újból harcolnak* csak hogy nem fegyverrel, hanem akként, hogy sem orvost, sem ügyvédet, kereskedőt, iparost stb. nem vesznek igénybe, ha angol, hanem azon igyekeznek, hogy saját véreiket támogassák. Így kellene, hogy te gyünk mi is az osztrákokkal.

* **Olvassuk a „KARIKÁS” éle lapot.**

Az Arany Bika kávéházában ma este Magyar Testvérek zene kara játszik.

A válság.

Saját tudósítónktól.

Budapest, szept. 17.

A mai nap nevezetesebb eseménye az a legfelsőbb hadiparancs, a melyet a király a hadsereghez intézett és a mely tekintettel a magyar politikai válságra, óriási feltűnést keltett a politikai körökben. A hadiparancs hire futó tűzként terjedt el a képviselők között, a kiknek hírlapírók adtak hirt erről a nagyfontosságú eseményről. — A hadiparancsból, a miként az fentebb szóról szóra olvasható, a király, mint legfőbb hadur kijelenti, hogy a felségjogokból *nem enged és a hadsereg egységét érinteni nem akarja.*

A képviselők pártkülönbség nélkül döntő jelentőségű eseménynek tekintik ezt a hadiparancsot. A szabadelvűpárti, képviselők már ennek következtében is elérkezettnek látják az időt arra, hogy a szabadelvűpárt most már *mielőbb megtartsa a pártértekezletet* és ott körvonalazza álláspontját. A hozandó határozat hoz kell szerintök hozzákapcsolni a válságból való kibontakozás módját. Egyelőre azonban bevárják Héderváry gróf miniszterelnöknek visszaérkezését Budapestre, a mi közvetlenül Vilmos császár elutazása után megtörténik. — Bizonyosra veszik hogy Héderváry grófnak sem lesz többé kifogása a párt értekezlet megtartása ellen.

A függetlenségi párt tagjai konsternációval fogadták a hirt. Többen közülök elhatározták, hogy Kossuth Ferencnek sürgönyözni fognak és felkérlik, hogy azonnal jöjjen a fővárosba és hívjon össze pártértekezletet. — Valószínűnek tartják, hogy Kossuth még ma éjjel, legkésőbb reggel megérkezik és holnap délutánra már tanácskozáásra hívhatja össze a pártnak Budapesten időző tagjait. Nem tartják kizártnak, hogy Kossuth most már lemond sátoraljai helyi utjáról is, amely három napot vett volna igénybe és már vasárnapra esetleg hétfőre össze hívhatja a párt tagjait, a kiket sürgönyt leg hivatnának fel Budapestre. Mindeme tervek azzal kapcsolatban merültek fel, hogy a legfelsőbb hadiparancs, ha nem kifejezetten is, de határozottan kizárja a magyar vezényszó megadását. Hogy minő álláspontot foglal el most az ellenzék, azt csak a párttagok összességének meghallgatásával döntenek el.

E fő esemény mellett egészen eltörpül Széll Kálmán rechenau szereplése, amelyről azt hallottuk, hogy igenis politikai jelentősége és fontossága volt, azonban eredménytelen maradt, mert Széllnek nem sikerült Körbert meggyőzni arról, hogy a katonai engedmények sem a hadsereg egységét, sem Ausztria érdekeit nem sértik.

SZÍNHÁZ.

Műsor.

Megnyitóelőadás október 1 én.

Okt. 1. csütörtök *A titok*, vigjáték.

Okt. 2. péntek *A titok*, vigjáték.

Okt. 3. szombat *A titok*, vigjáték.

— **(A Drótostót diadalnija.** A budapesti Magyar Színházban vasárnap 84 ed szer kerül színre Lehár Ferencnek gyönyörű daljátéka, melyet aztán egyfolytában adni fognak a századik előadásig és azon túl is az egész téli évadban. — A századik előadásra október elején kerül a sor, a mikor a daljátékot maga a zene költő Lehár Ferenc fogja vezényelni. — Mindjárt aztán Debrecenben is bemutatóra kerül a Drótostót, mely most a vidék összes nagy színpadain óriási diadalokat arat. Bécsben a napokban játszották a remek daljátékot kétszázhetvenedszer. A debreceni évadnak bizonyára a Drótostót lesz legnagyobb sikerű énekes ujdonsága.

TÁVIRATOK.

A király Bécsben.

Bécs, szept. 17. Ő felsége ma egy negyed 9 órakor megérkezett Bécsbe a hadgyakorlatokról és azonnal Schönbrunnba ment. A királylyal tértek vissza Ferenc Ferdinánd és Ferenc Szalvator főhercegek.

Vilmos császár Magyarországon.

Mohács, szept. 17. Ma reggel az eső következtében ismét erősebb volt a szarvasbőgés és a császár ismét szerencsével vadászott. Majd visszatért Karapancsára és lepihent. Délben a császár látogatására odaértek Izabella és Henriette főhercegnők, akiknek megérkezése után ebéd volt. Ebéd után a főhercegnők visszatértek a Sophia hajóra, ahol este bevárják a Dályok révől odaérkező császárt, aki megnézi a tiszteletére rendezendő népünnepet. Este 10 órakor érkezik a gőzhajó Mohácsra. Itt a császár vasútra száll és Bécsbe utazik. Hivatalos vasutisztelgős nem lesz.

A Reichsrath összehívása.

Bécs, szept. 17. Ő felsége a következő legmagasabb kéziratot boesátotta ki: Kedves dr. Körber! Indítatva érzem magamat, hogy a *reichsrathot* tevékenységének újból való felvétele végett 1903. szept. 23 ára egybehívjam s megbizom önt az idevonatkozó további intézkedések megtételére. Chlopy, 1903. szept. 17. Ferenc József s. k. Körber s. k.

Elítelt szociálista.

Budapest, szept. 17. A budapesti királyi törvényszék Groszman Miksa szociálistát királlysértésért 4 hónapi fogságra ítélte; Welsner Jakabot az osztály ellen való izgatás vétsége alól fölmentette.

Dzseved bég kitiltása.

Pozsony, szept. 17. Dr. Dzseved bég, a ki a török nagykövetet tetteg bántalmazván, ügyének elintézését Po-

Magyar királyi államvasutak.

119975/03.

A.

Pályázati hirdetés.

Az alulírott igazgatóság a m. kir. államvasutak részére a jövő 1904. évben szükséges mintegy 100 000 db. 220 cm. hosszú 14 cm vastag, fölül 16 alul 20 centiméter széles közben 1-ső másodrangú tölgy, vagy bükk talpfa a vagy ugyan annyi 230 centiméter hosszú 15 centiméter vastag, fölül 29 alul 25 centiméter széles másodrangú fenyő talpfa szállítást biztosítani kívánván, ezen talpfák szállítására ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

A szállításra vonatkozó részletes szavazatokat magában foglaló „Ajánlati felhívás” valamennyi hazai kereskedelmi és iparkamaránál, az országos iparegyesületnél, keresk. muzeum igazgatóságánál valamint a magyar királyi államvasutak üzletvezetőségénél megtekinthető és a magyar királyi államvasutak anyag és leltár beszerzési A II. szakosztályánál Budapest VI. Andrassy-ut. 73 sz. II. em. 44 ajtó kapható.

A pályázati feltételek kiegészítő részét képező általános és különleges feltételek a magyar királyi államvasutak budapesti nyomtatványtáránál szereshetők meg.

A szabályszerűen kiállítottivenkint egy forintás magyar kir. okmánybélyeg-

gel ellátott ajánlatok lepecsételve és a borítékon ezen felirattal:

Ajánlat 119975—903 számhoz ellátva legkésőbb 1903 évi október hó 14-én déli 12 óráig a magyar királyi államvasutak anyag és leltár beszerzési szakosztályában átadandók, illetve posta útján oda beküldendők.

Bánatpénz gyanánt az ajánlott mennyiség értékének 5 százaléka készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban az ajánlatok benyuj-

tására kitűzött határidőt megelőző nap déli 12 óráig az alulírott igazgatóság budapesti főpénztáránál leteendő.

Később benyújtott ajánlatok, valamint az olyanok, melyek nem pontosan és nem a részletes módozatok betartása mellett tételnek, valamint az olyanok is a melyekre nézve az előirt bánatpénz le nem tétel, nem vétetnek figyelembe.

Budapest, 1903 szeptember hó.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága.

Keil-lakk

legkitünőbb mázoló-szer puha padló számára.

Keil-féle viasz-kenőcs kemény padló számára.

Keil-féle „Glaser” fénymáz 45 kr.

Keil-féle arany-fénymáz képkereteknek 20 kr.

Keil-féle szalmakalap-festék minden színben.

Mindenkor kaphatók:

Borsos és Társa cégénél

Debreczenben.

Székelyföldi elsőrangú természetes alkalikus sós savanyúvíz.

A „Málnási Mária Forrás”

kiváló köptető és étvágyemelő szer.

Javasolva:

a torok, gége, légcső heveny és idült hurutjainál, a tüdőtuberculosis minden stadiumában, a gyomor és bélhuzam hurutos bántalmainál, vérszegénységnél, köszvény és izom csuznál.

Kapható:

Geréby Fülöp utódai, — Kontsek Gézánál, minden gyógyszerárban, drogueriarban és fűszerkereskedésben.

Kutkezelőség: Brassó.

A magyar kir. belügy. Miniszter ur 36890/1902. számú rendeletével a Málnási Mária Forrás számára a gyógyforrás elnevezést engedélyezte.

A külföldi Sellers, Gleichberg, Emsi drágább vizeket bizonylatok szerint jóval felülmúlja. — Tisztán, felényi borral, tejjel összeöntve iható.

Debreczen, nyomtatott László József könyvnyomdájában.